

IN MEMORIAM.

AV ULF T. CARLSSON.

NILS DAHLBECK
1911–1998

Nils Dahlbeck tillbringade sin barndom på en prästgård i Uppland. Redan som tonåring engagerade han sig i Svenska Naturskyddsföreningen (SNF). Hans studier vid Uppsala universitet resulterade 1945 i en doktorsavhandling om florán på de skånska strandängarna mellan Skanör och Limhamn. Endast 25 år gammal utsågs han 1936 till sekreterare i SNF. Så småningom blev han också föreningens intendent. 1939–1951 var han medlem i redaktionen för SNF:s årsbok "Sveriges Natur". Han ingick likaså i redaktionen för tidskriften med samma namn från dess första årgång 1943 t.o.m. 1949.

Nils startade en särskild fågelsektion inom riksföreningen, vilket resulterade i att han 1942 började utge tidskriften "Vår Fågelvärld". Tre år senare medverkade han till att sektionen ombildades till Sveriges Ornitologiska Förening. Det var också Nils som stod bakom tillkomsten 1947 av SNF:s ungdomsorganisation Sveriges Fältbiologiska Ungdomsförening, dagens Fältbiologerna.

År 1951 lämnade Nils Svenska Naturskyddsföreningen för att tillträda en tjänst på Sveriges Radio, där han redan tidigare frilansat. Tillsammans med Sture Palmér, som stod för ljudupptagningarna, och ornitologer som Erik Rosenberg hade han startat en produktion av fågelinspelningar, som på 1950-talet omfattade mer än 150 olika arter. Nils Dahlbeck blev en i radio och TV känd profil – bland allmänheten främst genom sin roll som Kapten Bäckdahl i barnprogrammen med skafferitrollen Humle och Dumle. För den naturintresserade var radioprogrammet "Naturen och vi" ett måste. Det sändes på söndagarna mellan högmässan och nyheterna. Under 25 år gick det ut i etern inte mindre än 1 001 gånger! Särskilt intressanta var de tillfällen då Nils ringde upp vår främste fältornitolog, Erik Rosenberg, under sändningen. Även i TV spred han sitt budskap om naturens betydelse i exempelvis programmet "I naturen med Nils Dahlbeck".

Nils var en av stiftarna av den svenska avdelningen av Världsnaturfonden (WWF) 1971. Genom ett kraftfullt agerande fick han fram stora donationer till WWF, vilka resulterade i fonder för bevarandet av fauna och flora i odlingslandskapet samt för räddandet av hotade lantraser. Nils intresserade sig tidigt för dessa. Redan 1938 var han drivande kraft bakom räddandet av gutefåret. Tack vare Väktarfonden WWF har man bland annat kunnat bevara det svarta ryafåret och fjällkon.

Nils Dahlbecks insatser på naturvårdens område har givetvis uppmärksammats både inom och utom landets gränser. Han har exempelvis utnämnts till hedersledamot både av den svenska och av den internationella Världsnaturfonden. Bland svenska utmärkelser kan vidare nämnas riddartecknet av Nordstjärneorden och Illis Quorum.

Nils Dahlbecks första kontakt med Sällskapet för Naturskydd går långt tillbaka i tiden. Enligt Olle Jonsson besökte han föreningens förste ordförande Yngve Holmqvist och hans Ugglebo. Någon uppgift om när detta ägde rum har emellertid ej gått att få fram. Konstateras kan dock att Yngve Holmqvist avled i april 1943. Nästa Kristinehamnsvisit skedde 1945, varvid bl.a. naturskyddsområdet vid Ämbetsägorna diskuterades. Nils gästade därefter Sällskapet regelbundet med generellt sett tioårsintervaller mellan 1954 och 1994, vid samtliga tillfällen utom ett i samband med föreningens tioårsjubileer. Hans föredrag handlade givetvis om naturvård och de konsekvenser en exploatering av naturen medför. Nils var dock optimist beträffande möjligheterna att lösa våra miljöproblem. Han medverkade vidare i två av föreningens jubileumsskrifter med uppsatser om naturvård.

Trots sina stora kunskaper hade Nils en ödmjuk framtoning. Man hade en känsla av att han likt Karlfeldts Fridolin kunde tala med bönder på bönders sätt, men med lärde män på latin.

Med Nils Dahlbeck gick en av de stora inom svensk naturvård ur tiden. Sällskapet för Naturskydd minns med tacksamhet hans välvilliga inställning gentemot föreningen.